

MARTS 2005
Nr. 2

Slesvigske Musikkorps

NYHEDSMAGASIN

**NYE TIDER
FOR DEN PROFESSIONELLE MILITÆRMUSIK**

Sidste år udsendte Forsvarskommandoen et nyt direktiv for musikvirksomheden i Forsvaret.

Med dette direktiv blev der sat nye mål og opgaver for Forsvarets tre professionelle musikkorps.

Af tidligere direktiver fremgik det bl.a., at musikkorpsene skulle virke som incitament i den daglige tjeneste og som traditionsbefordrende og -bevarende faktor. Endvidere skulle musikkorpsene fremme musikglæde og -forståelse blandt Forsvarets ansatte samt udbrede kendskabet til militærmusik.

Med den udvikling Forsvaret og dets musikkorps har gennemgået i de senere år, kan man roligt sige, at det var på høje tid med et nyt direktiv. Den naturlige udvikling har således banet vej for den formelle ændring, som direktivet markerer.

I det nye direktiv er der lagt vægt på, at musikkorpsene skal afspejle Forsvaret som en moderne, men samtidig traditionsbærende virksomhed. Musikkorpsene skal medvirke til imageskabende og hvervningsorienterede aktiviteter og indgår som en aktiv del af Forsvarets samlede PR-indsats. Musikkorpsene skal være godt forankrede i det danske kulturliv.

Som noget nyt nævnes løsning af internationale opgaver. Det er nu beskrevet, at musikkorpsene kan udsendes i perioder af en til to uger primært til brug i PR-mæssig sammenhæng.

Slesvigske musikkorps er naturligvis til fulde klar til at leve op til kravene i det nye direktiv.

Musikkorpsene har allerede i dag en række aktiviteter målrettet unge mennesker, og vi lægger stor vægt på at synliggøre Forsvaret gennem vores koncertaktiviteter.

I Slesvigske Musikkorps prioriterer vi vores deltagelse ved de mange nationale mærkedage højt. Gennem markeringen af disse mærkedage bliver historien synlig.

At Slesvigske Musikkorps er placeret i forreste række, når det gælder det professionelle musikliv, vidner årets nytårskonserter om. Otte koncerter med ikke mindre end 6.300 solgte billetter vidner om en meget stor popularitet. Koncerterne sikrede musikkorpsene og derved Forsvaret en uvurderlig positiv omtale.

Som dirigent for Slesvigske Musikkorps glæder jeg mig til sammen med musikerne at fortsætte udviklingen af vores musikkorps.

RENÉ BJERREGAARD NIELSEN
Musikdirigent

**STØTTEFORENINGENS BESTYRELSE
ER TRUKKET I ARBEJDESTØJET**

Den 18. november 2004 var flere hundrede personer fra nær og fjern mødt op i Kulturhus Harmonien til koncert med Slesvigske Musikkorps. Som sædvanlig var det en dejlig koncert med mange smukke og sprudlende melodier fremført på den bedste måde.

Koncerten var dog ikke aftenens eneste formål, men der skulle også holdes generalforsamling i Støtteforeningen for Slesvigske Musikkorps. Henrik Rønnow fra Slesvigske Musikkorps redegjorde for idéen bag støtteforeningen, og takkede de personer der frem til denne aften havde været de bærende kræfter i foreningen, der havde mønstret ikke mindre end 1.500 medlemmer. Der var gjort et stort og flot stykke arbejde, og det var derfor med spænding man kom frem til valget af en ny bestyrelse, der skulle fortsætte arbejdet. Det viste sig dog at være et let valg, idet der var mange der havde lyst til at gå ind i det fremtidige arbejde.

Navnene på de valgte bestyrelsesmedlemmer er: Helge Pedersen, Susanne Gundal, Johnny Jacobsen, Helle Nielsen og Vagn Jessen. Suppleanter blev Nic. Christiansen og Andreas Lautrup.

Efterfølgende skete der det, at Helge Pedersen, der også er kasserer i Regimentsmusikkens Venner (RMV), valgte at træde ud af støtteforeningens bestyrelse for at undgå at komme i en dobbeltrolle. Dette var der stor forståelse for, og bestyrelsen har konstitueret sig således: Vagn Jessen – formand, Susanne Gundal – næstformand og kontaktperson, Helle Nielsen – sekretær, Johnny Jacobsen – kasserer og medlemsansvarlig, Andreas Lautrup – bestyrelsesmedlem, Nic. Christiansen – suppleant.

Bestyrelsen er for længst trukket i arbejdstøjet, idet vi sammen med medlemmer har deltaget i Nytårskonserterne med salg af Musikkorpsens CD'er samt har hvervet nye medlemmer. Ligeledes har vi afholdt månedlige bestyrelsesmøder og den fremtidige struktur er sat i rammer.

Vi arbejder også med et nyt kontingentopkrævningssystem, og skal have kigget nærmere på vedtægterne.

Vi er glade for det gode samarbejde med Slesvigske Musikkorps og Regimentsmusikkens Venner, og håber også at det fremover lykkes os at bidrage med positiv støtte til Slesvigske Musikkorps.

VAGN JESSEN
Formand

INDHOLD

- 2 **NYE TIDER FOR DEN PROFESSIONELLE MILITÆRMUSIK**
ved René Bjerregaard Nielsen, dirigent for Slesvigske Musikkorps
- 3 **STØTTEFORENINGENS BESTYRELSE ER TRUKKET I ARBEJDESTØJET**
ved formand Vagn Jessen
- 4 **HADERSLEV LYSFEST**
Lysfest og Mindegudstjeneste i anledning af befrielsen
- 6 **KORT NYT**
Om koncerter – begivenheder – personer og meget mere
- 8 **DEN MILITÆRE MUSIK I DANMARK – FØR OG NU**
Gæstartikel ved Mogens Gaardbo
- 10 **NYTÅRSKONCERTER 2005**
Otte koncerter i ord og billeder
- 12 **SMUK UNDERHOLDNING**
Ny CD med Slesvigske Musikkorps

**Nyhedsmagasinet
"Slesvigske Musikkorps"**

Udgivet af Regimentsmusikkens Venner i samarbejde med Slesvigske Musikkorps og Støtteforeningen for Slesvigske Musikkorps

Blad nr. 2
Udgivet: Marts 2005

O P L A G
2000 eksemplarer

L A Y O U T
KS Centret ApS, Vejle

T R Y K
Egtved Bogtrykkeri

R E D A K T I O N
Bent Graversen, SMUK
Henrik Rønnow, SMUK
Jens Christian Lietzen, SMUK
René Bjerregaard Nielsen, SMUK

F O T O
Olav B. Hansen
T. Jensen
Billund IF, Håndbold

Magasinet "Slesvigske Musikkorps" udkommer to gange årligt. Bladet udsendes gratis til medlemmer af Støtteforeningen for Slesvigske Musikkorps. Bladet kan endvidere købes ved henvendelse til støtteforeningen (stk. pris kr.: 40,- ekskl. forsendelse).

Det er formålet med bladet at udbrede kendskabet til Slesvigske Musikkorps og musikkorpsens koncertaktiviteter.

Gengivelse er tilladt med kildeangivelse.

Næste nummer af bladet udkommer okt. 2005.

Regimentsmusikkens Venner
Kasernen
Louisevej 2
6100 Haderslev
Tlf.: 74 22 47 15

Støtteforeningen for Slesvigske Musikkorps
Kasernen
Louisevej 2
6100 Haderslev
Tlf.: 61 78 11 32

Haderslev Lysfest

Gennem årene er Haderslev Lysfest blevet en tradition, der hvert år trækker folk i tusindtal på gaderne. Det faste program med fakkeltog, taler, kor- og fællessang samt ikke mindst Den store Tappenstreg, er blevet en del af Haderslev's identitet. Lysfesten gør historien nærværende og er samtidig med til at knytte Haderslev by og Haderslev Garnison tæt sammen.

HISTORIEN BAG LYSFESTEN

Med frihedsbudskabet den 4. maj 1945 sluttede fem lange år med tysk besættelse, og det var igen tilladt at tænke og tale frit. Danmark kom ud af mørket og ind i frihedens lys.

På årsdagen i 1946 var Haderslevs gader og butikker pyntet i rødt og hvidt. Et af dagens højdepunkter var, da Redningskorpset Zonens ambulancefly kastede en hilsen fra Frihedsrådet ned sammen med et stort Dannebrogflag, som blev bragt til rådhuset i Lavgade. Om aftenen gik 2. Regiments Musikkorps gennem byen og indledte festlighederne på Gravene med en koncert, hvorefter Danmarks Radios genudsendelse af frihedsbudskabet med Johs. G. Sørensen og de velkendte signaler fra BBC blev afspillet. Aftenen blev afsluttet med et fakkeltog, som udgik fra kasernepladsen med 7-800 fakkeltog, som

der gik gennem byen for til sidst på Gravene at kaste faklerne på et bål. I de fleste huse blev der sat stearinlys i vinduerne. I de følgende år blev befrielsesdagen også markeret bl.a. med afsløringen af mindestenen på Aabenraavej i 1947 og mindestenen i Damparken i 1949.

Da det få dage før den 4. maj stod klart, at der ingen officielle festligheder ville være i 1950, tog oberst Gabel-Jørgensen sagen i egen hånd. Haderslev Kaserne blev ramme om et sceneri, som trods det interimistiske arrangement fik meget større værdi, end oberst Gabøl-Jørgensen havde forestillet sig – en ny tradition var opstået. Over 2.000 mennesker overværede hejsningen af kasernens store flag kl. 21, i seks offerskåle brændte flammer, og 400 levende lys blev tændt i kasernens vinduer.

I 1951 afholdtes udover Lysfesten også Mindegudstjeneste i Haderslev Domkirke om aftenen. Ved Lysfesten medvirkede 2. Regiments Musikkorps.

Slesvigske Fodregiment genoplivede den gamle skik med "Den store Tappenstreg" i 1954, da hele musikkorpset gik gennem byen for at fortælle borgerne, at nu var tiden inde til at søge til ro. Senere deltog de uniformerede ungdomskorps med fakler i tappenstregen.

LYSFESTENS MUSIKALSKE INDHOLD

Som optakt til Lysfesten marcheres gennem byen med militære enheder og fakkeltog fra de uniformerede ungdomskorps. Der spilles altid følgende to marcher: Bataille March, som er knyttet sammen med begivenhederne på Dybbøl i 1864, samt Colonel Bogey, der er en hyldest til de engelske soldater.

Ved indmarchen på kasernen spilles Dengang jeg drog afsted i egenskab af soldaternes sang. Efter opmarchen præsenteres gevær – Regimentets signal spilles tre gange – og Tappenstregen (enhederne) afleveres til regimentschefen. Flaget hejses og musikkorpset spiller Danmarks Frihedssang. Efter velkomst og Frihedsbudskabet spilles Trumpet Voluntary bedst kendt i Danmark som Prins Jørgens March.

Efter taler, korsang og fællessange gennemføres Den store Tappenstreg. Den indledes med Forgattering, hvor musikkorpset marcherer rundt om de opmarcherede enheder - et symbol på gamle dages march rundt på kasernens område for at sikre at alle porte ("gatter") var lukkede. Derpå følger marchen Tappenstreg, tre signaler: Signal til bøn for trompet, Fremad for cornet og Signal til bøn for tromme. Dernæst spilles Hærens salme Kongernes

Konge, inden Tappenstregen afsluttes med Solen er slukket, hvori Hærens retræte er indlagt som solo for trompet.

Tappenstregen meldes udført til regimentschefen, der befaler Slå af. Der afmarcheres uden spil og Lysfesten er dermed afsluttet.

MINDEGUDSTJENESTE I HADERSLEV DOMKIRKE

Slesvigske Fodregiment og nu Haderslev Garnison har siden 1958 afholdt mindegudstjeneste over regimentets faldne den 5. maj. Ved kampene den 9. april 1940 faldt fire af regimentets soldater og under besættelsen mistede 12 befalingsmænd og soldater livet. Gudstjenesten er i dag en af de mest højtidelige i Haderslev Domkirke. Smukt og enkelt i sin form taler historien sit stærke sprog.

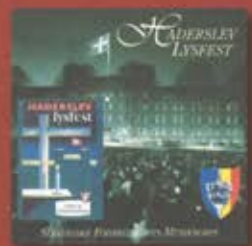
Ved Mindegudstjenesten spiller Slesvigske Musikkorps bl.a. Morgensang af Elverskud, Forlen os Freden og Prins Jørgens March.

Det er i år 60-året for Danmark befrielse og der forventes i den anledning ekstra mange mennesker på gaden. I 1995 på 50-års dagen deltog mere end 10.000 mennesker i den traditionsrige begivenhed.

PROGRAM FOR LYSFESTEN DEN 4. MAJ 2005

Kl. 20.30:	Fælles- og korsang i Kasernens gymnastiksal med Sønderjysk Kor
Kl. 21.00:	Musicering og evolering på kasernepladsen ved Haderslev Garden
Kl. 21.15:	Tappenstregen med Slesvigske Musikkorps i front afgår fra indre kasernegård
Kl. 21.35:	Afmarch fra Gravene med Tappenstregen og fakkeltog til kasernen
Kl. 21.55:	Lysene tændes Flaget hejses "Frihedssangen" v/ Slesvigske Musikkorps Garnisonskommandanten Oberst Lars R. Møller byder velkommen "Prins Jørgens March" v/ Slesvigske Musikkorps. Årets Lysfesttaler, MF, Hr. Udenrigsminister Per Stig Møller. Korsang ved Vedsted Kirkekor under ledelse af Harriet Hørning Fællessang: "Det haver så nyligen regnet" Afslutning ved borgmester Jens Chr. Gjesing Fællessang: "Altid frejdig". Flaget nedhales.
Kl. 22.45:	"Den store Tappenstreg"

Mindegudstjeneste d. 5. maj kl. 10.00 i Haderslev Domkirke

I 1999 indspillede Slesvigske Fodregiments Musikkorps en CD med musikken fra Haderslev Lysfest og Mindegudstjeneste.

På CD'en medvirker Slesvigske Fodregiments Musikkorps under ledelse af dirigent Erik Hammerbak, Vor Frue Cantori samt domorganist Svend Prip.

CD'en "Haderslev Lysfest" kan købes via musikkorpsets hjemmeside www.slesvigskemusikkorps.dk eller ved henvendelse til Støtteforeningen for Slesvigske Musikkorps på tlf. 61 78 11 32

Pris for medlemmer af støtteforeningen kr. 60,-
Pris for ikke medlemmer kr. 80,-

”Nye” musikere i musikkorpset

I november 2004 afholdt Slesvigske Musikkorps konkurrencer om tre ledige stillinger i orkestret. På henholdsvis basun, slag-tøj og trompet skulle der findes nye musikere, og efter tre hårde konkurrencedage med i alt 40 håbefulde kombattanter, lykkedes det at udpege vindere på basun og slag-tøj.

Mette Krüger vandt i hård konkurrence med 6 andre basunister den ledige basunstilling. Hun stammer oprindeligt fra Esbjerg, hvor hendes musikerkarriere da også tog sin begyndelse, da hun som 9-årig begyndte i Vesterhavsdrengene. Senere var det Esbjerg Ungdomssymfoniorkester,

Esbjerg Brass Band og Vestjysk Symfoniorkester, inden hun i 1998 blev optaget på Vestjysk Musikkonservatorium. Her fik hun solobasunist i Radiosymfoniorkestret, Jesper Juul Sørensen, som lærer.

I 2000 rykkede Mette teltælene op, flyttede til København og begyndte på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, hvor hun i maj 2004 tog diplomeksamen med topkarakter.

Siden oktober 2003 har Mette været fast tilknyttet som vikar ved Slesvigske Musikkorps, og i januar 2005 tryllebandt hun publikum, da hun ved 8 nytårskonserter spillede ”The Blue Bells of Scotland”, en skotsk folkemelodi efterfulgt af en serie halsbrækkende variationer.

Også vinderen af janitsharkonkurrencen, Jai Jenkov, er en gammel kending af musikkorpset, idet han har været kontraktansat vikar i orkestret i omtrent 5 år. Den musikalske karriere begyndte i 1981, og uddannelsen gik via Musikalsk Grundkursus i Odense til Det fynske Musikkonservatorium, hvorfra han aflagde eksamen som statsprøvet musikpædagog i 1999.

Jai bor på Tåsinge i det skønne sydfynske øhav og leder sammen med sin bror Det Fynske Slagtøjsakademi i Svendborg.

I sin tid som vikar ved Slesvigske Musikkorps har Jai ofte stået foran orkestret som solist, senest ved nytårskonserterne, hvor gav den som luftxylofonspillende russisk rengøringskone til store moro for publikum.

Den ledige trompetstilling lykkedes det derimod ikke umiddelbart at få besat. Ud af de 16 konkurrencedeltagere var det ikke muligt for dommerpanelet at udpege en klar vinder, hvorfor det blev besluttet at afprøve to af kombattanterne ved en serie koncerter i juni måned.

Sommerkoncerter med Slesvigske Musikkorps

Sig nærmer tiden, hvor Slesvigske Musikkorps rykker ud på torve og pladser i de større byer for at underholde med musik fra dets store og alsidige repertoire.

Igennem mange år har der været tradition for, at musikkorpset fra midten af maj til ca. 1. september gav tilbud om disse udendørs sommerkoncerter til områdets kommuner, og i år er naturligvis ingen undtagelse.

Konserterne er gratis, men til gengæld forventer musikkorpset, at arrangørerne (kommunerne) sørger for en massiv markedsføring, så der kan samles et godt og talstærkt publikum. Derfor har musikkorpset i år som noget nyt opfordret arrangørerne til at placere koncerterne på tidspunkter, hvor der i forvejen er kulturelle aktiviteter i de pågældende byer, det være sig kulturuge, festivaluge etc.

For oversigt over sommerkonserterne henvises til musikkorpsets hjemmeside og omtale i dagspressen.

Slaget ved Kolding

Traditionen tro medvirker Slesvigske Musikkorps ved markeringen af Slaget ved Kolding, som fandt sted den 23. april 1849.

Markeringen begynder lørdag d. 23. april kl. 11 i Brødremenighedens Kirke i Christiansfeld, hvor musikkorpset giver en festlig og uformel koncert, som optakt til mindedagens videre forløb. I forbindelse med Slaget ved Kolding, blev Brødremenighedens Kirke brugt som feltlazaret.

Efter koncerten marcherer musikkorpset i spidsen af talrige fanekommandoer til Brødremenighedens Kirkegård, hvor der nedlægges kranse ved fællesgraven for de faldne.

Fredagsparader i sommerperioden

I perioden 1. juni til 1. september udvides de traditionelle Fredagsparader i Haderslev til også at omfatte en lille koncert foran Haderslev Domkirke. Når paraden ankommer til domkirken kl. 12 spiller musikkorpset tre musikstykker inden paraden returnerer til kasernen.

Der gennemføres ikke Fredagsparade i uge 25-28.

Stormen på Dybbøl 18. april 1864

Kasernen i Sønderborg har siden 1920, kun afbrudt i en periode under 2. verdenskrig, hvert år gennemført en højtidelighed i anledning af Stormen på Dybbøl d. 18. april 1864.

I år gennemføres arrangementet for fjerde gang som en fælles dansk-tysk højtideligholdelse. Formålet med at gennemføre én fælles højtideligholdelse er at demonstrere forsoning, fred og sammenhold på Dybbøl. Den fælles dansk-tyske ceremoni gennemføres i store træk som den blev gennemført første gang i 2002. På grund af forsvarsforliget gennemføres arrangementet dog i år med stærkt reduceret styrke. Der deltager således fra kasernen kun ca. 30 sergentelever – mod tidligere år ca. 300. Til gengæld deltager de forskellige grene af Hjemmeværnet i området også med ca. 30 soldater.

Igen i år deltager også et detachement på ca. 15 soldater fra Panzergrenadierbataillon 192 fra Westfalenkasernen i Ahlen. Traditionen tro deltager Slesvigske Musikkorps også i ceremonien.

Sønderborg Kasernes Kontaktudvalg deltager med faner fra ca. 10 forskellige enheder ligesom foreninger danner faneborg.

Hærens Sergentskole i Sønderborg med garnisonskommandanten oberstløjtnant J.P. Rasmussen i spidsen er arrangør af højtideligheden og selve ceremonien på Dybbøl begynder kl. 10.

Efter kransenedlægning og tale ved Garnisonskommandanten marcherer de danske soldater og soldater fra Hjemmeværnet, med Slesvigske Musikkorps i spidsen, gennem byen tilbage til kasernen.

Om aftenen gennemføres en mindegudstjeneste i Sct. Marie kirken kl. 19.00 med efterfølgende sammenkomst i kasernens gymnastiksal. Årets gæstetaler i gymnastiksalen er seminarielektor Jørgen Buch. Slesvigske Musikkorps medvirker ved mindegudstjenesten og leverer knap en times festlig underholdning ved sammenkomsten i gymnastiksalen.

Koncertkalender Seniorekoncerter

VEJLE MUSIKTEATER
Onsdag den 16. marts 2005 kl. 13.00 – 15.00

BILLUND-CENTRET
Onsdag d. 30. marts 2005 kl. 13.00 – 15.00

LERPØTHALLEN, VARDE
Torsdag d. 31. marts 2005 kl. 13.00 – 15.00

HOTEL COMWELL, SØNDERBORG
Tirsdag d. 19. april 2005 kl. 13.00 – 15.00

TØNDER OMSORGS-CENTER
Onsdag d. 20. april 2005 kl. 10.30 – 13.00

JUELSMINDEHALLEN
Torsdag d. 28. april 2005 kl. 13.00 – 15.00

For yderligere oplysninger om eventuelt billetsalg mv. henvises til dagspressen samt musikkorpsets hjemmeside: www.slesvigskemusikkorps.dk.

SMUK til Frankrig

Slesvigske Musikkorps deltager i Pinsen i en international militærmusikfestival i Gravelines i Frankrig. Det endelige program for turen kendes i skrivende stund ikke, men det ligger fast at SMUK skal spille en koncert Pinselørdag og medvirke ved en stor afslutningskoncert Pinsedag.

Koncertkalender på hjemmeside

Husk: Du kan altid finde en opdateret kalender over Slesvigske Musikkorps' koncertaktiviteter på

www.slesvigskemusikkorps.dk.

I løbet af sommeren kan du på hjemmesiden bl.a. læse om regentbesøget i Haderslev d. 22. juli og musikkorpsets koncerter på Kastellet og Frederiksberg Slot i København. Via hjemmesiden kan du købe CD'er og blive medlem af Støtteforeningen for Slesvigske Musikkorps.

Seniorekoncerter foråret 2005

I denne sæson er begrebet ”festligt, folkeligt og fornøjeligt” en rammende betegnelse for Slesvigske Musikkorps' populære Seniorekoncerter. Med den folkekære Arne Lundemann i forgrunden er der garanti for god underholdning. På programmet står bl.a. et festligt Ib Schønberg potpourri og revyviser. Slesvigske Musikkorps byder bl.a. på operettemusik, valse og populærmusik ligesom musikkorpset ikke glemmer sine musikalske rødder i form af god marchmusik.

Tag smilet på – og kom til Seniorekoncert med Slesvigske Musikkorps.

Den militære musik i Danmark - før og nu

AF MOGENS GAARDBO

medlem af Støtteforeningen for Slesvigske Musikkorps

Militærets musik var oprindeligt noget man brugte til ren og skær signalgivning. Man havde i hærene brug for et kommunikationsmiddel – noget, som højt og tydeligt kunne give hæren (eller dele af den) signal til fremrykning, tilbagerykning, angreb mv. Ved fodfolket (infanteriet) brugte man piber og trommer som signalmiddel – og ved rytteriet, der betragtedes som værende lidt finere, brugte man trompeter og pauker (disse blev dog også i en vis udstrækning anvendt til ceremonielt brug – f.eks. ved fyrstehofferne).

Senere gik fodfolket over til at bruge signalhorn, og det var ofte drenge, der blev brugt som hornblæsere. De fleste danskere har sikkert hørt om 'Den lille Hornblæser', som er et digt af H. P. Holst fra 1849 – eller har set monumentet fra 1899 for ham på Rådhuspladsen i København.

Man havde i hovedsagen tre typer af signaler; det var avertissementssignaler, kendingssignaler og udførelsessignaler. Først lød avertissementssignalet – typisk 'giv agt!'. Så kom kendingssignalet, således at regimentet, bataljonen eller kompagniet vidste, at nu var det dem, det gjaldt. Til slut kom udførelsessignalet, der indeholdt selve ordren til det, der skulle ske. Mange af regimenternes gamle kendingssignaler indgår musikalsk i regimenternes officielle marcher.

I løbet af vort århundrede har brugen af radio, mobiltelefoni, satellitkommunikation o.s.v. naturligvis gjort horn- og trommesignaler overflødige som meddelelsesmiddel. Nogle ganske enkelte signaler kan man dog stadig være heldig at høre i vore dages

garnisoner; nemlig reveille, retræte og tappenstreg (signalet til at gå til ro).

Det fortælles, at sidste gang de militære hornsignaler var i brug for alvor i Danmark, var ved kampene omkring Gardehusarkasernen i Næstved den 29. august 1943. Her blev en trompeter og en ordonnans sendt ud med et hvidt flag (vistnok en af oberstindens hvide duge) for at blæse den ulige kamp af. Trompeteren var den senere verdenskendte trompetist Knud Hovaldt – og ordonnansen var senere statsminister Anker Jørgensen.

Men tilbage til den egentlige militærmusik. Med tiden opstod der nemlig en sideløbende brug af piber, trommer, trompeter og pauker. For dels virkede musikken opmuntrende og opildnende på soldaterne – især på de lange marchture eller i kamp – og dels fik de militære ceremonier og parader en hel del ekstra pomp og kolorit, når 'spillet røstes'.

CV – MOGENS GAARDBO

Ledelses- og kommunikationskonsulent samt psykoterapeut. Født 1941. Trafikassistent i DSB. Uddannelse i organisations- og ledelsespsykologi. Lederudviklingskonsulent i DSB og Tryg-Baltica. Selvstændig konsulentvirksomhed.

MUSIKALSK LØBEBANE:

KFUM-spejdernes Orkester i Hjørring (klarinet), Fredericia Jernbaneorkester (klarinet), Helsingør Jernbaneorkester (horn), Hjemmeværnets Musikkorps Roskilde (Eb-cornet), stiftende medlem af 8. Regiments (genoprettede) Musikkorps (deroute fra Eb-cornet til 3. basun). Stiftede den danske afdeling af International Military Music Society - og i øvrigt amatørhistoriker med militærmusikken som interesseområde. Har udgivet den interaktive Cdrom 'Militærmusikken i Danmark'.

I løbet af 1600-tallet dukkede skalmejen – et rørblads-instrument – op som militært instrument. Den kom fra folkemusikken. Man lagde altså allerede dengang vægt på den musikalske side af militærmusikken, idet skalmejen med sine sprøde toner næppe kan have haft nogen som helst signalmæssig betydning. Skalmejen blev senere afløst af 'hoboer' (i dag obo), og musikerne der spillede på dem kaldtes 'hoboister'. Hoboister blev med tiden en fællesbetegnelse for alle militærmusikere, uanset hvilket instrument de ellers spillede. De to former for militærmusik – fodfolkets 'hoboister' og rytteriets trompeter og pauker – holdt sig op gennem 1700-tallet skarpt adskilt. Artilleriet stod ligesom midt imellem og havde ofte både hoboister og trompeterere.

I løbet af 1700-tallet fandt man på, at man ved hjælp af huller og klapper (og senere ventiler) kunne få andre toner frem på en trompet, end bare 'naturtonerne'. Det betød, at man kunne spille 'rigtige' melodier. Det samme kunne valdhornene ved hjælp af bevægelser af hånden inde i klangstykket. Dette gav selvfølgelig mange flere musikalske muligheder.

Og så stiftede Europa i 1700-tallet - mere eller mindre frivilligt – bekendtskab med den tyrkiske musiktradition med alle dens rangler, bækkener, tamburiner og kæmpetrommer. Denne tyrkiske "musik" var noget hæren kunne bruge, da den kunne høres på lang afstand – og i sin rendyrkede form lød den temmelig skrækkindjagende. I slutningen af 1700-tallet og begyndelsen af 1800-tallet forenedes det hele gradvist: Oboer (senere klarinetter og fagotter), trompeter, basuner, tuba, trommer og den tyrkiske janitsharmusik (dog i en mere neddæmpet udgave) – i det, som vi i dag kender som militærmusik.

Indtil midt i 1800-tallet fulgte Danmark den samme udvikling som i det øvrige Europa. Regimenterne kappedes om at have et så stort, dygtigt og

farvestrålende musikkorps som muligt. Ofte betalte regimentets officerer af egen lomme til musikkorpsset. Men i 1842 blev alle infanteriregimenterne nedlagt og bataljonerne blev gjort til taktiske enheder, formerede i 4 brigader. På den måde forsvandt alle regimentsmusikkorpsene, og en ny organisation af militærmusikken i hæren blev opbygget. Resultatet blev 4 brigademusikkorps på hver 26 musikere. Alle disse 4 musikkorps havde harmonibesætning - altså såvel træblæsere (klarinet, obo, fløjter, fagot) som messingblæsere (trompet, horn, basun og tuba).

1. bataljons musikkorps 1879 – Foto: Rigsarkivet

Men dertil kom oprettelsen af 23 bataljonsmusikkorps. Livgardebataljonens musikkorps blev normeret med samme besætning og størrelse som brigademusikkorpsene, men de øvrige bataljonsmusikkorps blev kun på 17 musikere, og de fik kun messinginstrumenter og slagtdøj. Denne type musikkorps blev benævnt feltmusikkorps. Her begynder altså den helt specielle danske militærmusiktradition, som kun kendes fra dele af den amerikanske hær i 1800-tallet, og som alene i Danmark har overlevet helt op til i dag, hvor vore dages regimentsmusikkorps (bortset fra Livgardens) stadig er på under 20 musikere, og stadig kun har ren messingbesætning. Musikalsk er det naturligvis en forringelse i forhold til den fulde harmoniorkesterbesætning. Men det har betydet en helt speciel dansk militærmusiktradition med sin egen instrumentation, sin egen spillestil og sin egen klang. For god ordens skyld skal det understreges, at denne danske messingbesætning ikke er lig med den senere så populære britiske brassband-stil. Både instrumenter, instrumentation og ikke mindst spillestil er afgørende anderledes. Den rene messingbesætning bredte sig også hurtigt til de mange civile hornorkestre på land og i by.

Det blev brigademusikkorpsene og bataljonsmusikkorpsene, der kom til musikalsk at bære os igennem krigene 1848-50 og 1864. Brigademusikkorps-

Fortsættes side 11

Guldrandet underholdning

Nytårskonserterne 2005 med Slesvigske Musikkorps blev en stor succes både musikalsk og publikumsmæssig.

Med Kurt Ravn og Pernille Schrøder som solister og Alex Bødiker som konferencier leverede musikkorpset under ledelse af René Bjerregaard Nielsen en forrygende række koncerter.

I år var der arrangeret i alt otte nytårskonserter i Haderslev, Svendborg, Varde, Sønderborg og Billund. 6.300 købte billet til koncerterne. Ved de første tre koncerter måtte Stig Rossen med meget kort varsel erstatte en sygemeldt Kurt Ravn. Den opgave løste han til UG.

Såvel publikum som anmeldere var begejstrede. Efter premieren skrev JydskeVestkysten bl.a.:

"Guldrandet underholdning"

"Pernille Schrøder struttede, musikerne truttede, og Stig Rossen sang, så man måtte knibe en tåre."

"Så SMUK som et stjernesud".

"Musikerne beviste igen, at de mestrer meget andet end militærmusik."

sene virkede mest i garnisonsbyerne – altså 'bag fronten'. Men bataljonsmusikkorpserne – feltmusikken – var med helt derude, hvor man kunne 'se det hvide i fjendens øjne'.

Efter krigen i 1864, begyndte man igen at skære ned på forsvaret – og det gik også ud over militærmusikken. Hærordningen af 1867 betød en halvering af militærmusikken i Danmark. De store og vespilende brigademusikkorps med harmonibesætning blev nedlagt, og der blev oprettet 5 nye brigademusikkorps med ren messingbesætning og hver på 37 musikere. De 5 brigademusikkorps skulle hver i det daglige fungere opdelt i 4 bataljonsmusikkorps på hver 9 mand. Disse blev dog altid garnisonerede sammen to og to, således at de kunne danne et halv-brigademusikkorps på 18 mand (hvilket de formentlig oftest har gjort). Af musikkorps med harmonibesætning var der nu kun livgardebataljonens tilbage (livgarden blev først et regiment i 1932). Her blev til gengæld ikke sparet – livgardens musikkorps var på dette tidspunkt oppe på ca. 45 musikere.

I 1880 fik halvbrigaderne betegnelsen 'regimenter' – og som følge deraf blev de 10 halvbrigademusikkorps nu benævnt regimentsmusikkorps – disse bestod så af to bataljonsmusikkorps. Rytteriet (husarer og dragoner) og feltartilleriet, som i sidste halvdel af

1800-tallet også havde fået musikkorps måtte klare sig med bataljonsmusikkorps-størrelse – nemlig 9 musikere.

Men så gik det helt galt. I 1909 besluttede rigsdagen, at al dansk militærmusik skulle nedlægges. Fra og med 1. april 1911 var alle militærmusikere afskediget. Der blev protesteret både fra hæren, militærmusikerne og fra store navne i dansk kultur- og musikliv. Men lige meget hjalp protesterne, og i løbet af marts måned 1911 gav regimentsmusikkorpserne afskedskoncerter over hele landet. Og så alligevel – den 1. april 1911, da afskedigelserne faktisk var trådt i kraft, udsendte krigsministeriet et telegram til alle musikere. Afskedigelserne var annullerede – dansk militærmusik var reddet i sidste øjeblik. Nedskæringer slap man dog ikke for. De 10 regimentsmusikkorps blev skåret ned til 9 musikere + 3 reservemusikere (løst ansatte musikere der kun måtte spille inden for garnisonens bygrænse) – altså 12 mand, som man så kunne supplere med nogle få musikalske værnepligtige. Rytteriet og artilleriet måtte dog nøjes med de 9 faste musikere.

Artiklen fortsættes i næste nummer af "Nyhedsmagasinet Slesvigske Musikkorps". Her skriver Mogens Gaardbo bl.a. om de ti militærmusikløse år i 1930'erne og om genindførelse af dansk militærmusik i 1941

Læs mere om CD'en "SMUK underholdning" på bagsiden af bladet.

Bestil CD'en ved at indsende blanketten ...

... eller ring på Støtteforeningen for Slesvigske Musikkorps tlf. nr. 61 78 11 32 ...

... eller via hjemmesiden www.slesvigskemusikkorps.dk

Undertegnede ønsker at bestille ___ stk. "SMUK underholdning"

- Undertegnede er medlem af Støtteforeningen for Slesvigske Musikkorps
- Undertegnede ønsker medlemskab af Støtteforeningen for Slesvigske Musikkorps (Kontingent gældende for første års medlemskab kr. 50,-)

NAV N:

ADRESSE:

POST NR.:

BY:

TELEFON.:

DATO:

UNDERSKRIFT:

HUSK PORTO

Støtteforeningen for Slesvigske Musikkorps
Kasernen
Louisevej 2
6100 Haderslev

SMUK

underholdning

NY CD MED SLESVIGSKE MUSIKKORPS

Dirigent: René Bjerregaard Nielsen

- ▶ Uddrag af West Side Story
- ▶ Stort HC Andersen Medley
- ▶ 3 x Leo Matthiesen
- ▶ Aage Stenoft Medley
- ▶ Herlig Swingmusik
- ▶ Smukke Ballader

Indspillet i Lundgård Studios

CD'en udkommer i
begyndelsen af maj 2005

Pris for medlemmer:
kr. 100,- inkl. forsendelse

Pris for ikke medlemmer:
kr. 120,- inkl. forsendelse